

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Puolustusvoimissa joukko-osaston komentajan oikeus saada tieto tarkastettavalla todetuista, palvelustehtäviin vaikuttavista terveydellisistä rajoituksista perustuu pääesikunnan terveydenhuolto-osaston pysyväisohjeeseen.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain mukaan tiedonsaantioikeudesta tulee sää-

tää laintasoisesti. Terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi potilasasiakirjojen salassapitoa ja mainittuihin asiakirjoihin sisältyvien tietojen luovutusta koskevat säännökset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan hetimitä kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Yleinen terveydenhuoltohenkilöstön salassapitovelvollisuutta koskeva säännöstö on pääsääntöisesti voimassa myös sotilas-yhteisössä. Sotilashenkilöstön palveluskelpoisuus tarkastetaan vuosittain ja puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevien palvelukseen astumisen jälkeen sen selvittämiseksi, pystyykö asianomainen selviytymään tehtävistä myös fyysisesti ja henkisesti rasittavissa olosuhteissa siten, että yksilön tai joukon palvelusturvallisuus ei vaarannu. Tämän vuoksi joukko-osaston komentajan tulee olla selvillä alaisensa terveydellisistä edellytyksistä suoriutua kyseisistä tehtävistä.

Joukko-osaston komentajan tiedonsaantioikeus käsittää nimenomaan ne tiedot, joista ilmenevät sotilasvirassa tai puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevan henkilön terveydelliset rajoitukset suoriutua mainituista tehtävistä mukaan lukien hänelle suunnitellut sota-ajan tehtävät. Komentaja on velvollinen pitämään saamansa tiedot salassa.

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/94) 17 §:ssä säädetään terveydenhuollon ammattihenkilölle velvollisuus pitää

salassa yksityisen tai perheen salaisuus, josta hän asemansa tai tehtävänsä perusteella on saanut tietää.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annettua lakia (785/92) sovelletaan myös puolustusvoimissa järjestettävään terveydenhuoltoon. Potilasasiakirjoihin merkittyjen tietojen salassapidettävyydestä säädetään lain 13 §:n 1 momentissa. Potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapitovelvollisuuden estämättä saadaan lain 13 §:n 3 momentin mukaan antaa potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja tuomioistuimelle, muulle viranomaiselle tai yhteisölle, jolla on tiedonsaantiin laissa säädetty oikeus. Sanotun lainkohdan mukaan potilasasiakirjojen salassapidettävyydestä voidaan siten poiketa, jos tällaisten tietojen tiedonsaantioikeudesta säädetään laissa.

Terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/87) ei ole salassa pidettävien tietojen saantiin oikeuttavia säännöksiä. Sen sijaan joukko-osaston komentajan oikeus saada tieto tarkastettavalla todetuista, palvelustehtäviin vaikuttavista, terveydellisistä rajoituksista perustuu pääesikunnan terveydenhuolto-osaston pysyväisohjeeseen ”Sotilashenkilöstön terveystarkastukset.”

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on erään kanteluasian käsittelyn yhteydessä kiinnittänyt puolustusministeriön huomiota eräiden puolustusvoimien henkilöstöä koskevien potilastietojen luovuttamista koskevien määräysten sääntelytasoon ja katsonut, että asiasta tulisi nykyisten pääesikunnan pysyväisohjeiden sijasta säätää laintasoisesti.

Edellä olevan johdosta ja kun potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 13 §:n 3 momentti edellyttää, että potilastietojen antamisesta säädetään laintasoisesti, ehdotetaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annettuun lakiin lisättäväksi asiaa koskevat säännökset. Joukko-osaston tai vastaavan hallintoyksikön komentajalla tai vastaavalla olisi mainittu tietojensaantioikeus sekä sotilaana palvelevien että puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevien osalta. Lisäksi perusyksikön päällikön ja asevelvollisuuslain soveltamisesta annetun asetuksen (63/51) 66 §:ssä tarkoitetun sairaantarkastustoimikunnan tulisi saada kyseiset tiedot alaistensa puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevien asevelvollisten osalta.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu puolustusministeriössä virkатыönä. Asian johdosta on saatu lausunto sosiaali- ja terveysministeriöltä, rajavartiolaitoksen esikunnalta ja pääesikunnalta. Lausunnoissa esitetyt näkökohdat on otettu huomioon esitystä valmisteltaessa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa 20 päivänä maaliskuuta 1987 annettuun lakiin (322/87) uusi 9 a ja 9 b § seuraavasti:

9 a §

Tässä laissa tarkoitettuihin potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapidosta on voimassa, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/92) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/94) säädetään.

9 b §

Jos lääkäri palveluskelpoisuustarkastuksessa, työhönsijoitustarkastuksessa tai muussa terveystarkastuksessa toteaa puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla tai sotilasvirassa palvelevalla sellaisia terveydellisiä rajoituksia, jotka vaikuttavat asianomaisen palveluskelpoisuusluokkaan, palvelusturvallisuuteen tai suoriutumiseen palvelus- tai virkatehtävissä, on hänen 9a §:ssä mainittujen lakien säännösten estämättä annettava viivytyksettä tarkastuksesta tehtävistä johtopäätöksistä lausunto asianomaiselle

sotilasviranomaiselle. Tässä tarkoitettu sotilasviranomainen on joukko-osaston komentaja tai muun vastaavan hallintoyksikön johtava esimies.

Puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevalla tarkastuksessa havaituista rajoituksista palvelustehtäviensä hoitamiseen on annettava lausunto myös perusyksikön päällikölle. Asevelvollisuuslain nojalla palvelevien osalta edellä tarkoitettut tiedot voidaan antaa myös asevelvollisuuslain soveltamisesta annetun asetuksen (63/51) 66 §:ssä tarkoitettulle toimikunnalle.

Edellä mainitut sotilasviranomaiset eivät saa ilman asianomaisen kirjallista suostumusta sivulliselle ilmaista hänen terveydentilaansa koskevaa salassa pidettävää tietoa, jonka he ovat asemansa tai tehtävänsä perusteella saaneet.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1995.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Puolustusministeri *Anneli Taina*

